

Wykonujemy:

*opracowania
przyrodnicze do raportów
oddziaływania inwestycji
na środowisko*

*monitoring ornitologiczny
i chiropterologiczny
dla planowanych
farm wiatrowych*

*opinie dla beneficjentów
funduszy europejskich
dotyczące wpływu
planowanej inwestycji na
obszary Natura 2000*

*opinie ornitologiczne
i chiropterologiczne
dotyczące budynków
przeznaczonych do prac
konserwacyjnych lub
termomodernizacyjnych*

*ekspertyzy ornitologiczne
PROW 2007-2013*

*inne opracowania
przyrodnicze*

**Ekspertyza przyrodnicza związana z
planowanymi pracami rewitalizacji parku
przy ul. S. Żeromskiego 20-22
w Piotrkowie Trybunalskim**

Zamawiający:
Urząd Miasta
w Piotrkowie Tryb.

Opracował:
mgr Marcin Kociniak

Piotrków Tryb., sierpień 2014 r.

PPHU EMKA Marcin Kociniak, ul. Mickiewicza 86, 97-300 Piotrków Tryb.

tel/fax 44 647 06 52, 603 868 240

www.ocenysrodowiskowe.pl

emka@ocenysrodowiskowe.pl

1. Wstęp

Park im. ks. J. Poniatowskiego przy ul. Żeromskiego 20-22 w Piotrkowie Tryb. ma powierzchnię ok. 6,3 ha. Drzewostan parku składa się głównie z gatunków liściastych: lip, kasztanowców, brzoź, klonów, głogów oraz dębów. Drzewa iglaste reprezentuje m.in. świerk, sosna i żywotnik. Praktycznie nie występują tu krzewy tworzące piętro podszycia, a jedynie krzewiaste, ozdobne formy grabu. W centrum parku znajduje się staw o powierzchni 0,4 ha, z utwardzonymi brzegami.

W celu utrzymania właściwego stanu zdrowotnego drzewostanu w zabytkowych parkach przeprowadza się zabiegi pielęgnacyjne polegające na odpowiednim przycinaniu koron oraz usuwaniu wybranych krzewów i drzew. Konieczne są także okresowe remonty infrastruktury – alejek, małej architektury, ogrodzenia oraz budowli.

2. Cel opracowania

Ekspertyza przyrodnicza została opracowana w związku z planowanymi pracami rewitalizacji Parku im. Ks. J. Poniatowskiego w Piotrkowie Trybunalskim, obejmującymi m.in.:

- specjalistyczne zabiegi pielęgnacyjne drzewostanu, w tym wycinkę około 107 drzew i krzewów
- remont zbiornika wodnego i umocnienie jego skarp
- szereg robót związanych z poprawą infrastruktury parku: remont alejek parkowych, oświetlenia, ogrodzenia, instalacji wodnej oraz budynków.

Celem opracowania jest inwentaryzacja gatunków chronionych, na które mogą mieć wpływ ww. prace, w szczególności:

- ocena zasiedlenia drzew przeznaczonych do wycinki przez gatunki chronione
- ocena zasiedlenia stawu przeznaczonego do remontu przez gatunki roślin i zwierząt
- wykaz ptaków lęgowych, przelotnych i zimujących które mogą być narażone na płoszenie podczas prac renowacyjnych w poszczególnych okresach roku.

Zakładając możliwość negatywnego wpływu na gatunki objęte ochroną, w zależności od wyników inwentaryzacji przyrodniczej, może zająć potrzeba wystąpienia o zezwolenie na niszczenie siedlisk tych gatunków oraz ich płoszenie.

Zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody zabrania się m.in. niszczenia gniazd i siedlisk oraz płoszenia i niepokojenia gatunków objętych ochroną. Odstępstwa od tych zakazów wymagają zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W podsumowaniu zaproponowano najkorzystniejsze terminy wycinki drzew i krzewów, wykonania prac remontowych stawu oraz pozostałych robót. Przedstawiono też działania kompensacyjne dotyczące odtworzenia utraconych miejsc lęgowych ptaków.

3. Metodyka opracowania ekspertyzy

Dane do niniejszego opracowania pochodzą z niepublikowanych obserwacjach własnych prowadzonych w latach 1981-2014, z literatury - głównie z poz. 10 załączonego spisu oraz sześciu kontroli terenowych przeprowadzonych w lipcu i sierpniu 2014 r.

Podczas kontroli:

- oceniono drzewa przeznaczone do wycinki pod kątem stałych miejsc występowania gatunków chronionych, głównie ptaków, takich jak naturalne dziuple, szczeliny i spękania kory.
- uaktualniono listę gatunków roślin i zwierząt związanych ze zbiornikiem wodnym
- uaktualniono listę awifauny.

Drzewa i krzewy przeznaczone do usunięcia zidentyfikowano na podstawie mapy parku dostarczonych przez inwestora. W niniejszym opracowaniu numeracja drzew zgodna jest z opracowaniem „Projekt gospodarki drzewostanem” oraz z ww. mapą. Do obserwacji wykorzystywano lornetkę o parametrach 10x50.

4. Wyniki ekspertyzy

4.1 Ocena zasiedlenia drzew przeznaczonych do wycinki przez gatunki chronione.

W ocenie zasiedlenia drzew przeznaczonych do wycinki pod uwagę brano głównie ptaki – nie stwierdzono obecności innych taksonów chronionych roślin i zwierząt.

Ze względu na termin inwentaryzacji (lipiec-sierpień), a więc okres dyspersji polęgowej, nie można było stwierdzić faktycznego zajęcia drzew, lecz potencjalną obecność stałych siedlisk lęgowych, takich jak naturalne dziuple, szpary i pęknięcia kory. Biorąc pod uwagę listę gatunków lęgowych ptaków parku, drzewa przeznaczone do usunięcia zasiedlać mogą:

- pleszka *Phoenicurus phoenicurus* (PP) – płytkie dziuple z dużym otworem (do 15 cm).
- muchołówka szara *Muscicapa striata* (M) – półodkryte dziuple z szerokim otworem, pod odstającymi płatkami kory
- bogatka *Parus major* (PJ) – dziuple z otworem 3-4 cm
- modraszka *Cyanistes caeruleus* (PE) – dziuple z małym otworem (3-3,5 cm)
- pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* (CB) – w wąskich spękaniach, za odstającą korą.
- szpak *Sturnus vulgaris* (S) – dziuple z otworem ok. 5 cm.
- gawron *Corvus frugilegus* (COF) – gniazda w koronach drzew.

Wykaz stwierdzonych miejsc gniazdowych przedstawiono w tabeli 1.

Nr drzewa wg tabeli „Projekt gospodarki drzewostanem”	Gatunek drzewa, obwód pnia (cm), opis	Ocena ornitologiczna (opis drzewa + gatunki potencjalnie lęgowe)
4	<i>Crataegus</i> sp. głóg 38	brak miejsc lęgowych
16	<i>Crataegus</i> sp. głóg 20	brak miejsc lęgowych
23	<i>Acer pseudoplatanus</i> klon jawor 56	brak miejsc lęgowych
29	<i>Ulmus laevis</i> wiąz szypułkowy 56	brak miejsc lęgowych
32	<i>Acer platanoides</i> klon pospolity 31	brak miejsc lęgowych
44	<i>Crataegus</i> sp. głóg 160	2 dziuple, liczne spęknięcia kory (M, PJ, PE, CB)
76	<i>Ulmus laevis</i> wiąz szypułkowy 50	brak miejsc lęgowych
122	<i>Fraxinus excelsior</i> jesion wyniosły 66	brak miejsc lęgowych
123	<i>Ulmus laevis</i> wiąz szypułkowy 44	brak miejsc lęgowych
124	<i>Ulmus laevis</i> wiąz szypułkowy 69	brak miejsc lęgowych

Nr drzewa wg tabeli „Projekt gospodarki drzewostanem”	Gatunek drzewa, obwód pnia (cm), opis	Ocena ornitologiczna (opis drzewa + gatunki potencjalnie lęgowe)
125	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 16,28, 38	brak miejsc lęgowych
127	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 45	brak miejsc lęgowych
129	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 73	brak miejsc lęgowych
133	Acer platanoides klon pospolity 38	brak miejsc lęgowych
138	Carpinus betulus grab pospolity 47	brak miejsc lęgowych
139	Carpinus betulus grab pospolity 70	brak miejsc lęgowych
142	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 82	1 gniazdo COF
154	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 166	brak miejsc lęgowych
176	Tilia cordata lipa drobnolistna 88	1 dziupla (PJ, PE)
185	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 38	brak miejsc lęgowych
230	Juglans regia orzech włoski 63, 40	brak miejsc lęgowych
235	Crataegus sp. głóg 110	brak miejsc lęgowych
295	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 54	brak miejsc lęgowych
305	Quercus robur dąb szypułkowy 8	brak miejsc lęgowych
328	Picea świerk 15	brak miejsc lęgowych
329	Picea świerk 15	brak miejsc lęgowych
330	Picea świerk 12	brak miejsc lęgowych
331	Picea świerk 15	brak miejsc lęgowych
340	Crataegus sp. głóg 65	brak miejsc lęgowych
345	Acer platanoides klon pospolity 53	brak miejsc lęgowych
358	Robinia pseudoacacia robinia biała 116	brak miejsc lęgowych
370A	Crataegus sp. głóg 84	brak miejsc lęgowych
456	Acer platanoides klon pospolity 66	brak miejsc lęgowych
476	Tilia cordata lipa drobnolistna 63	brak miejsc lęgowych
485	Quercus robur dąb szypułkowy 60	brak miejsc lęgowych
504	Tilia cordata lipa drobnolistna 180	1 dziupla (S, PP)
510	Crataegus monogyna głóg jednoszyjkowy 54	brak miejsc lęgowych
512	Betula pendula brzoza brodawkowata 47	brak miejsc lęgowych
515	Betula pendula brzoza brodawkowata 47	brak miejsc lęgowych
533	Robinia pseudoacacia robinia akacyjowa 76	brak miejsc lęgowych
539	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 63	brak miejsc lęgowych
570	Tilia cordata lipa drobnolistna 230	2-3 dziuple, liczne spękania kory (PP, M, CB, S)
585	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 47, 40	brak miejsc lęgowych
592	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 47, 32, 40	brak miejsc lęgowych

Nr drzewa wg tabeli „Projekt gospodarki drzewostanem”	Gatunek drzewa, obwód pnia (cm), opis	Ocena ornitologiczna (opis drzewa + gatunki potencjalnie lęgowe)
592A	Tilia cordata lipa drobnolistna 14	brak miejsc lęgowych
593	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 72	brak miejsc lęgowych
605	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 50	brak miejsc lęgowych
618	Ulmus laevis wiąz pospolity 141	liczne spękania kory (M, CB)
625B	Ulmus laevis wiąz pospolity 22,26	brak miejsc lęgowych
629	Tilia cordata lipa drobnolistna 61	brak miejsc lęgowych
660	Betula pendula brzoza brodawkowata 126	brak miejsc lęgowych
661	Acer platanoides klon pospolity 113	brak miejsc lęgowych
681	Picea abies świerk pospolity 79	brak miejsc lęgowych
712	Betula pendula brzoza brodawkowata 138	pojedyncze spękania kory (M, CB)
725	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 32	brak miejsc lęgowych
734	Tilia cordata lipa drobnolistna 82	brak miejsc lęgowych
768	Tilia cordata lipa drobnolistna 88	brak miejsc lęgowych
771	Tilia cordata lipa drobnolistna 89	brak miejsc lęgowych
810	Tilia cordata lipa drobnolistna 102	brak miejsc lęgowych
827	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 50	brak miejsc lęgowych
827A	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 37	brak miejsc lęgowych
827B	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 56	brak miejsc lęgowych
829	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 63,120	brak miejsc lęgowych
834	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 32, 30, 16	brak miejsc lęgowych
835	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 50,30	brak miejsc lęgowych
836	Thuja occidentalis +Acer platanoides żywotnik zachodni +klon pospolity 38- klon, do usunięcia samosiew klonu wrośnięty w żywotnika 28,30,26,30,25	brak miejsc lęgowych
837	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 50	brak miejsc lęgowych
845	Acer platanoides klon pospolity 32	brak miejsc lęgowych
847	Larix decidua modrzew europejski 50	brak miejsc lęgowych
848	Tilia cordata lipa drobnolistna 42	brak miejsc lęgowych
851	Picea klujący Świerk klujący 103	brak miejsc lęgowych
853	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 25	brak miejsc lęgowych
857	Thuja occidentalis żywotnik zachodni 38,50	brak miejsc lęgowych
869	Thuja occidentalis +Acer platanoides żywotnik zachodni +klon pospolity 40 - klon, do usunięcia samosiew klonu wrośnięty w żywotnika 104, 70	brak miejsc lęgowych
882	Sorbus aucuparia Jarzab posp 70	brak miejsc lęgowych

Nr drzewa wg tabeli „Projekt gospodarki drzewostanem”	Gatunek drzewa, obwód pnia (cm), opis	Ocena ornitologiczna (opis drzewa + gatunki potencjalnie lęgowe)
914	Quercus robur dąb szypułkowy 207	brak miejsc lęgowych
990	Acer pseudoplatanus klon jawor 32	2 dziuple, liczne spękania (PJ, PE, CB)
1010	Robinia pseudoacacia robinia biała 125,137 Usunąć pień 137cm	brak miejsc lęgowych
1015	Robinia pseudoacacia robinia biała 88	brak miejsc lęgowych
1022	Ulmus sp. wiąz 77	brak miejsc lęgowych
1029	Carpinus betulus grab pospolity 60	brak miejsc lęgowych
1031	Aesculus hippocastanum kasztanowiec biały 68	brak miejsc lęgowych
1032	Carpinus betulus+ Acer platanoides grab pospolity+klon pospolity 60,30 Klon do usunięcia	brak miejsc lęgowych
1041	Ulmus sp. wiąz 27, 30, 42	brak miejsc lęgowych
1074	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 18,38	brak miejsc lęgowych
1076	Fraxinus excelsior jesion wyniosły 63	brak miejsc lęgowych
1081	Picea pungens świerk kłujący 42	brak miejsc lęgowych
1084	Picea pungens ‘Glauc’ świerk kłujący odm. sina 32	brak miejsc lęgowych
1088	Larix decidua modrzew europejski 10	brak miejsc lęgowych
1092	Larix decidua modrzew europejski 25	brak miejsc lęgowych
1138	Aesculus hippocastanum kasztanowiec biały 91	brak miejsc lęgowych
1150	Acer platanoides klon pospolity 113	liczne spękania kory (M, CB)
1157	Acer platanoides klon pospolity 210	3-4 dziuple (PJ, PE, S)
1186	Aesculus hippocastanum kasztanowiec biały 125	Pojedyncze spękania kory
1219	Crataegus sp. głóg 70	brak miejsc lęgowych
1278	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 13	brak miejsc lęgowych
1279	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 10	brak miejsc lęgowych
1280	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 12	brak miejsc lęgowych
1281	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 25	brak miejsc lęgowych
1287	Quercus robur dąb szypułkowy 68	brak miejsc lęgowych
1318	Ulmus laevis wiąz szypułkowy 179	1 dziupla, liczne spękania kory (PJ, PE, CB)
1355	Pinus nigra sosna czarna 77	brak miejsc lęgowych
1357	Juniperus horizontalis jałowiec horyzontalny 30 m ²	brak miejsc lęgowych
1358	Spiraea japonica tawuła japońska 60m ²	brak miejsc lęgowych

Tabela 1. Lista drzew przeznaczonych do usunięcia wraz z wykazem potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.

Większość drzew przeznaczonych do usunięcia nie stanowi miejsc lęgowych ptaków zajmujących dziuple i spękania pni i konarów. Obecność potencjalnych miejsc lęgowych stwierdzono na 11 drzewach. Są to zwykle starsze obumierające osobniki z dużą ilością posuszu w koronie lub obumarłe.

4.2 Zasiedlenie stawu przez gatunki roślin i zwierząt.

Roślinność stawu jest reprezentowana przez zaledwie kilka gatunków makrofitów:

- pałka szerokolistna *Typha latifolia* tworząca zespół roślin wynurzonych
- grzybienie ogrodowe *Nymphaea hybrida*, tzw. lilia wodna (roślina obcego pochodzenia) – różne odmiany ozdobne, tworzące zespół roślin pływających
- rdestnica połyskująca *Potamogeton lucens* – dominująca w zespole roślin zanurzonych.

Nie stwierdzono gatunków roślin objętych ochroną.

Jedyne występujące w stawie zwierzęta, objęte ochroną gatunkową to żaby zielone *Pelophylax esculentus complex*. Grupa ta obejmuje 3 taksony:

- żaba wodna *Pelophylax esculentus*
- żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*
- żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*.

Nie oznaczano przynależności gatunkowej zaobserwowanych osobników, ponieważ wymagałoby to chwytania zwierząt, a czynność ta jest zakazana bez uzyskania zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Biorąc jednak pod uwagę wymagania siedliskowe ww. gatunków, należy przyjąć, że w stawie występują żaba wodna i żaba jeziorkowa – łącznie kilkadziesiąt osobników.

4.3 Wykaz ptaków lęgowych i przelotnych, które mogą być narażone na płoszenie podczas prac renowacyjnych w poszczególnych okresach roku.

W parku w latach 1981 – 2014 stwierdzono 30 gatunków ptaków lęgowych. Większość z nich to gatunki wróblowe, liczne i pospolite na terenie kraju. Na uwagę zasługuje kolonia gawrona licząca 460 gniazd (dane z roku 2013) oraz dwa stanowiska lęgowe sów – puszczyka i uszatki. W roku 2014 liczba gniazdujących gatunków ta była nieco niższa (tab. 2).

Ze względu na charakter drzewostanu, duży odsetek stwierdzonych gatunków stanowią ptaki lęgające się w dziuplach i szczelinach na drzewach np. dzięcioły, sikory, pleszka, muchołówka szara, pełzacz ogrodowy, szpak. W parku nie stwierdzono budek lęgowych dla ptaków.

Druga liczna grupa to ptaki budujące gniazda w koronach drzew – wspomniany już gawron, drozdy, gołębie, łuszczeniaki.

Całkowity brak podszycia eliminuje występowanie takich gatunków jak słowiki, rudzik, strzyżyk. Jedynymi dogodnymi miejscami lęgowymi dla pokrzewek i innych ptaków gniazdujących w krzewach są ozdobne, krzewiaste odmiany grabu oraz żywotniki.

Park jest także miejscem regularnego żerowania kilku gatunków ptaków, które lęgają się w bezpośrednim sąsiedztwie (np. gołąb miejski, oknówka, kopciuszek).

Wykaz gatunków ptaków gniazdujących na opisywanym obszarze w sezonie lęgowym 2014 przedstawia tabela nr 2.

Lp.	Nazwa gatunku		ochrona gatunkowa
1	<i>Columba palumbus</i>	grzywacz	
2	<i>Streptopelia decaocto</i>	sierpówka	x
3	<i>Strix aluco</i>	puszczyk	x
4	<i>Dendrocopos major</i>	dzięcioł duży	x
5	<i>Dendrocopos minor</i>	dzięciołek	x
6	<i>Motacilla alba</i>	pliszka siwa	x
7	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	pleszka	x
8	<i>Turdus merula</i>	kos	x
9	<i>Turdus pilaris</i>	kwiczoł	x
10	<i>Hippolais icterina</i>	zaganiacz	x
11	<i>Sylvia curruca</i>	piegża	x
12	<i>Sylvia atricapilla</i>	kapturka	x
13	<i>Phylloscopus collybita</i>	pierwiosnek	x
14	<i>Muscicapa striata</i>	mucholówka szara	x
15	<i>Parus major</i>	bogatka	x
17	<i>Cyanistes caeruleus</i>	modraszka	x
18	<i>Sitta europaea</i>	kowalik	x
19	<i>Certhia brachydactyla</i>	pełzacz ogrodowy	x
20	<i>Oriolus oriolus</i>	wilga	x
21	<i>Corvus frugilegus</i>	gawron	x
22	<i>Sturnus vulgaris</i>	szpak	x
23	<i>Passer domesticus</i>	wróbel	x
24	<i>Passer montanus</i>	mazurek	x
25	<i>Fringilla coelebs</i>	zięba	x
26	<i>Serinus serinus</i>	kulczyk	x
27	<i>Carduelis chloris</i>	dzwoniec	x
28	<i>Carduelis carduelis</i>	szczygieł	x

Tabela 2. Lista ptaków lęgowych (w układzie systematycznym) parku im. ks. J. Poniatowskiego w Piotrkowie Trybunalskim stwierdzonych w 2014 r.

W okresie pozalęgowym, tj. podczas dyspersji polęgowej, przelotów i zimowania w parku spotkać można szereg gatunków wykorzystujących jego teren jako miejsce żerowania, odpoczynku i nocowania. Poniżej (tab. 3) przedstawiono występowanie chronionych gatunków ptaków na obszarze parku w poszczególnych miesiącach w ciągu całego roku.

Lp.	Nazwa gatunku		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z	Z	Z P	L	L	L	L	K	K P	K P	K	Z
2	czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>	Z	Z										Z
3	czeczotka	<i>Carduelis flammea</i>			P	P						P	P	
4	czyż	<i>Carduelis spinus</i>	Z	Z										Z
5	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	Z	Z K	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
6	dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>				L	L	L	L					
7	dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>	Z	Z	Z P	L	L	L	L	K	P	P	K	Z
8	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	Z	Z	L	L	L	L	L			K	K	Z
9	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Z	Z	K							K	K	Z
10	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	Z	K	K	K	K	K	K	K	K	K	Z
11	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Z	Z	P	P						P	P	Z
12	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>			P	L	L	L	L	K	K	P		
13	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	Z	Z								Z	Z	Z
14	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	Z	Z										Z
15	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>				P	L	L	L	K	P	P		
16	kawka	<i>Corvus monedula</i>	Z	Z	K	K	K	K	K	K	K	K	K	Z
17	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>				K	K	K	K	K				
18	kos	<i>Turdus merula</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
19	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
20	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	K	K										K
21	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	Z	Z					P	P	P	P	P	Z
22	kulczyk	<i>Serinus serinus</i>				P	L	L	L	K	K P	P		
23	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	Z	Z	P	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
24	makolagwa	<i>Carduelis cannabina</i>				L	L	L	L	K				
25	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
26	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Z	Z	P	L	L	L	L	K	K P	K P	K	Z
27	mucholówka szara	<i>Muscicapa striata</i>				P	L	L	L	K	P			
28	mucholówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>				P					P			
29	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>			P	P					P	P	P	

Lp.	Nazwa gatunku		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
30	oknówka	<i>Delichon urbica</i>					K	K	K	K				
31	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	Z	Z	K	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
32	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>				P	P				P			
33	piegża	<i>Sylvia curruca</i>				P	L	L	L	K	P			
34	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>			P	L	L	L	L	K	K	K P		
35	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>				P	L	L	L	K	P	P		
36	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>			P	L	L	L	L	K	P	P		
37	puszczyk	<i>Strix aluco</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
38	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	Z	Z	P	P						P	P	Z
39	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>				P					P	P		
40	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	Z	Z	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
41	sosnówka	<i>Parus ater</i>			P	P					P	P		
42	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	Z	Z	P							P		Z
43	sroka	<i>Pica pica</i>	Z	Z						K	K	K	K	Z
44	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>				L	L	L	L					
45	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	Z	P	L	L	L	L	K	K	K P	K	Z
46	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>			P	L	L	L	L	K	P	P		
47	uszatka	<i>Asio otus</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	K	K	K	K	Z
48	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>				P	L	L	L	K	P			
49	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	Z	L	L	L	L	L	L	K	K	K	Z
50	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>					P L	L	L	K P	P			
51	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	Z	Z	P	P L	L	L	L	K	K P	K P	K	Z

Tabela 3. Lista ptaków (w układzie alfabetycznym) występujące w parku im. ks. J. Poniatowskiego w Piotrkowie Tryb. L – lęgowy, P – przelotny, Z – zimujący, K – koczujący (żerowanie, nocowanie).

5. Podsumowanie i wnioski.

Ocena 107 drzew i krzewów przeznaczonych do usunięcia wykazała, że tylko 11 z nich (ok. 10%) jest potencjalnym siedliskiem lęgowym ptaków zajmujących dziuple i szczeliny. Na jednym drzewie stwierdzono gniazdo gawrona.

Zaleca się wykonanie wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków tzn. w miesiącach wrzesień – luty, ewentualnie wcześniej latem po stwierdzeniu wyprowadzenia lęgów przez ornitologa. W ramach kompensacji przed sezonem lęgowym należy wywiesić na terenie parku skrzynki lęgowe dla poszczególnych gatunków w następujących ilościach:

- pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – 2 szt. typu B
- muchołówka szara *Muscicapa striata* – 2 szt. typu P
- bogatka *Parus major* – 4 szt. typu A
- modraszka *Cyanistes caeruleus* – 4 szt. typu A1
- pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – 2 szt. typ specjalny
- szpak *Sturnus vulgaris* – 2 szt. typu B

Wykonanie budek, wybór miejsca powieszenia oraz ich montaż powinny odbywać się pod nadzorem ornitologa.

Usunięcie drzewa z gniazdem gawrona nie będzie się wiązało się z trwałą utratą miejsca lęgowego. Należy przyjąć, że ptaki te w kolejnym sezonie lęgowym, zbudują nowe gniazdo w nowym miejscu. Każdego roku gawrony, po powrocie z zimowisk do kolonii, odbudowują i budują nowe gniazda, często wykorzystując przy tym materiał z rozbiórki starych. Nie istnieje więc ryzyko zmniejszenia liczby par lęgowych gawrona w związku ze zniszczeniem pojedynczego gniazda poza okresem lęgowym.

Inwentaryzacja gatunków chronionych roślin i zwierząt związanych ze stawem wykazała występowanie dwóch gatunków płazów: żaba wodna i żaba jeziorkowa. Obydwa taksony przebywają w wodzie lub jej pobliżu od początku kwietnia do września, zimują zaś na lądzie i na dnie małych cieków. W związku z tym prace remontowe stawu zaleca się przeprowadzić w okresie od 1 października do 30 marca. Od początku kwietnia zbiornik powinien być już naplnięty.

Najkorzystniejszym okresem dla przeprowadzenia pozostałych robót remontowych jest okres wrzesień – luty. Roboty prowadzone poza okresem lęgowym spowodują płoszenie stosunkowo niewielkiej liczby chronionych gatunków ptaków. Występowanie poszczególnych gatunków w okresie całego roku przedstawia tabela nr 3.

Zalecenia zapewniające minimalizację płoszenia i niepokojenia ptaków:

- roboty budowlane należy prowadzić stosując jak najłżejsze maszyny
- stosować urządzenia sprawne technicznie – spełniające wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz hałasu
- czas pracy silników spalinowych pojazdów i maszyn na biegu jałowym należy ograniczyć do niezbędnego minimum
- o ile to możliwe prace prowadzone w pobliżu drzew i krzewów wykonywać bez użycia narzędzi spalinowych (ręczne, elektryczne).

6. Literatura

1. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627)
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)
3. Czyż S. 2008. Atlas ptaków lęgowych Częstochowy 2003 - 2007. OTOP. Częstochowa.
4. Gotzman J., Jabłoński B. 1972. Gniazda naszych ptaków. PZWS. Warszawa.
5. Busse P. 1990. Mały słownik zoologiczny ptaki. Wiedza Powszechna. Warszawa.
6. Jabłoński B., Kucińska E., Luniak. M. 1983. Poradnik ochrony ptaków. Wyd. LOP. Warszawa.
7. Janiszewski T., Wojciechowski Z., Markowski J. 2009. Atlas ptaków lęgowych Łodzi. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego. Łódź.
8. Juszczak W. 1987. Płazy i gady krajowe. PWN Warszawa.
9. Kłosowski S., Kłosowski G. 2001. Rośliny wodne i bagienne. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa.
10. Kociniak M., Kołodzki Z., Wężyk M. 2004. Ptaki w Piotrkowie Trybunalskim. Urząd Miasta w Piotrkowie Trybunalskim. Piotrków Tryb.
11. Kuczyński L., Chylarecki P. 2012. Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliskowa, trendy. GIOŚ. Warszawa.
12. Makomaska-Juchniewicz M., Baran P. (red.) 2012. Monitoring gatunków zwierząt t.3. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa.
13. Sikora A., Rhode Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
14. Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.
15. Walasz K., Tworek S., Wiehle D. 2006. Ochrona ptaków i ich siedlisk w Polsce. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.

fot. 1. Gniazdo gawrona w koronie drzewa nr 142.

fot. 2. Potencjalne miejsce lęgowe mucholówki szarej i pleszki (drzewo nr 44)

fot. 3. Potencjalne miejsce lęgowe bogatki i modraszki (drzewo nr 44)

fot. 4. Potencjalne miejsce lęgowe bogatki i szpaka (drzewo nr 1157)

fot. 5 i 6. Potencjalne miejsca lęgowe muchołówki szarej i pelzacza ogrodowego (drzewo nr 712).

fot. 7 i 8. Potencjalne miejsca lęgowe mucholówki szarej i pełzacza ogrodowego (drzewo nr 1150)

fot. 9. Potencjalne miejsce lęgowe pęzacza ogrodowego (drzewo nr 1318).

fot. 10. Potencjalne miejsce lęgowe mucholówki szarej i pelzacza ogrodowego (drzewo nr 44).

